

зосереджені у практичному використанні аналітичних здібностей й застосуванні методичного підходу (зіставлення отриманих даних з іншими джерелами інформації) тощо.

Таким чином, проаналізувавши ряд наукових праць та нормативно-правових актів, що торкаються питання встановлення принципів діяльності деяких органів державної влади та протікання науково-дослідних процесів у розглянутих сферах суспільного життя, пропонуємо виокремити наступне коло принципів діяльності науково-дослідних установ в Україні:

1) науково-методичне забезпечення сталої діяльності органів державної влади;

2) дотримання норм та стандартів у цій сфері;

3) матеріально-технічна організація діяльності кваліфікованих працівників, що наділені відповідними спеціальними знаннями;

4) об'єктивність, повнота й неупередженість у проведенні експертиз, досліджень та діагностик;

5) правова регламентація їх функціонування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 154к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.

2. Мазур Т.М. Правовий режим Фонду гарантування вкладів фізичних осіб у банках: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. К., 2008. 220 с.

3. Факас І.Б. Конституційно-правові принципи організації та діяльності судів загальної юрисдикції в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. К., 2009. 202 с.

4. Малюга В.І. Принципи організації та діяльності прокуратури України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. К., 2002.

5. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень : Наказ, Інструкція, Рекомендації Міністерства юстиції України від 08.10.1998 № 53/5 URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98>

6. Про експертну грошову оцінку земельних ділянок : Постанова, Методика Кабінету Міністрів України від 11.10.202 № 1531 URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1531-2002-п>

МЕТОД ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНОГО ПОШУКУ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ МАСИВІ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЮРИДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Громко Тетяна Василівна,

доктор філологічних наук, доцент,

доцент кафедри української філології та журналістики

*Центральноукраїнського державного педагогічного університету
імені Володимира Винниченка*

Юридична діяльність у всьому багатогранному і різномірному аспектах діяльності орієнтована на забезпечення високого рівня ефективності завдяки певним засобам та відповідного інструментарію. Відповідно до Закону «Про

інформацію», «інформація – будь-які відомості та/ або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді» [4], тлумачення понять і термінів, що не входять до юридичних глосаріїв постає як інформаційно-правовий стандарт, що підтримується традиційними словниками та іншими лексикографічними джерелами в електронному форматі.

Безперечно, в наш час розширені можливості щодо пошуку інформації в будь-якій сфері є значною перевагою і в юридичній діяльності. Так, у традиційних книжкових версіях вхід, як правило, можливий лише через форму одиниць словника (вокабуляру) або ще через кілька параметрів (за наявності додаткових покажчиків чи параметрів) [3, с. 50]. Електронні словники у складі корпусу української чи інших мов виступають потужним засобом пошуку інформації в лінгвістичних масивах [6, с. 15]. На противагу попереднім здобуткам людства, вони надають можливість «відбирати словникові статті за будь-якими критеріями та їхніми комбінаціями» [1, с. 87]. З-поміж численних поглядів інших дослідників комп'ютерної та прикладної лінгвістики нас приваблює думка закордонних фахівців з питань електронних словників В. Пастор і А. Алцина [7, с. 344], які вбачають основною відмінністю їх від паперових у розширенні можливостей користувача в доступі до інформації.

Можливості пошуку в паперових словниках обмежені упорядкуванням контенту «лексикографом-укладачем, конкордансом чи фаховою проблематикою» [2, с. 163]. Сучасні електронні словники мають більш досконалі методи пошуку:

- пошук у записах, аналогічний до алфавітного пошуку в паперових словниках;
- допоміжний пошук, в якому словник пропонує нормативні форми слів, у разі неправильного введення користувачем;
- розширений пошук, який дозволяє користувачеві шукати в корпусі словника чи словниковому контенті визначення, приклади та ін.;
- пошук із символами підстановки, шаблонами і фільтрами, що дозволяє поєднувати пошукові слова з операторами та здійснювати пошук орфографічних варіантів із символами підстановки;
- пошук споріднених слів, гніздових ланцюгів [5, с. 13];
- пошук за анаграмами, абрєвіатурами та позначками;
- вдосконалений пошук (наприклад, етимології слів іншомовного походження);
- лінгвістично-нормативний (форми відмінкових закінчень, акцентуаційно унормовані форми, відмінювання власних назв, форми фемінітивів тощо).

Аналіз методів пошуку в електронних словниках показує реалізацію і/чи застосування таких параметрів, як *запит*, *ресурс*, *результат*. При ньому типи запитів підпадають під діапазон типів пошуку (за точним конкретним / неповним словом/ приблизним виразом, що виражається флективною формою чи орфографічною подібністю, або словосполученням / різними фільтрами, наприклад, мова, стиль, тематичне поле, маркування, частини мовна приналежність та ін.). Конкретні розділи, які містять додаткову інформацію, становлять собою ресурси, що в межах юридичного інформаційного поля, за умови посилань, вимагають офіційного статусу. Ресурси поділяються на чотири типи: поле введення, поле контенту, індекс тематичного поля і поле доступу до зовнішніх посилань. А відтак результатом пошуку є інформація, яку користувач отримує після запиту. Прикладом інформації як інструмента юридичної

діяльності може бути встановлення значення поняття чи терміну, граматична інформація, вимова слова, етимологія, використання в контексті, еквівалентність тощо. Параметризація контенту визначає й ряд інших утілень можливостей пошуку – добірка зображень, презентаційний кейс, збірня аудіофайлів, відео- та фільмографічний контекст та ін.

Сучасні технології вебсерфінгу та діджиталізації надають можливості ефективної оптимізації макро- і мікроструктурних параметрів пошуку понятійно-термінологічної інформації як інструмента юридичної діяльності. Такими постає розширення обсягу та складу інформації (текстове поле, графіка, аудіоформат), а також поповнення та коригування баз даних мережі Інтернет. У вузькофаховому юридичному полі перспектива такої роботи бачиться нами в раціональному структуруванні інформації, розробці практично значущих моделей проєктування юридичних електронних словників, глосаріїв та лінгвістично-юридичній колаборації укладання цілого комплексу методів (методології) пошуку інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

- 1.Балалаєва О. Ю. Особливості структури електронного словника. *Міжнародний філологічний часопис*. 2021. № 13(2). С. 87–98.
- 2.Громко Т. В. Методологія та досвід дескрипції говірки : монографія. Дніпро : Середняк Т.К., 2021. 452 с.
- 3.Дубічинський В. В. Лексикографія. Харків : НТУ «ХПІ», 2012. 66 с.
- 4.Про інформацію: Закон України. Редакція від 15.06.2022 № 2657-ХІІ. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення: 14.11.2022).
- 5.Карпіловська Є. А. Вступ до прикладної лінгвістики: комп'ютерна лінгвістика : підручник. Донецьк : Юго-Восток, 2006. 188 с.
- 6.Лінгвістично-інформаційні студії: Праці Українського мовно-інформаційного фонду НАН України : у 5-и т. Т. 3 : Тлумачна лексикографія. Кн. 1 : Словник української мови у двадцяти томах / В. А. Широков та ін. Київ : Український мовно-інформаційний фонд НАН України, 2018. 276 с.
- 7.Pastor V., Alcina A. Search techniques in electronic dictionaries: a classification for translators. *International Journal of Lexicography*. 2010. № 23(3). С. 307–354.

ВПЛИВ ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА НА ПЕНІТЕНЦІАРНУ СИСТЕМУ

Білак Наталія Ігорівна,

кандидат юридичних наук, юрист,

Радник голови Одеської районної ради,

Співзасновник Благодійного фонду «Благодійний рух України»

У сучасному світі спостерігається тенденція підвищення ролі громадськості у діяльності пенітенціарних установ. Ретроспектива міжнародного досвіду в означеному напрямі, потребує звернення до Мінімальних стандартних правил поводження з ув'язненими, прийнятими на першому Конгресі Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй 30 серпня 1955 року, а саме на те, що: а) в сфері системи пенітенціарних установ громадська думка постійно йде вперед (п. 3), та б) у спілкуванні із в'язнями слід підкреслювати те, що вони